

TIMISIANA.

Viétia prin lupta!

Lupta pentru viétia!

Folia pentru trebuintele poporului roman.

Apare in fie-care dumineca.

Prețuri: Pentru Austro-Ungaria:
pe un an întreg 4 ft. — pe $\frac{1}{2}$ de an 2 ft. — pe 3 luni 1 ft.
Pentru strainatate:
pe un an 14 franci. — pe $\frac{1}{2}$ de an 7 fr. — pe 3 luni 4 fr.

Un numer costa 10 cr.
Anunturi se publica cu 6 cr. de sir pentru fie-care publicare
si 30 cr. timbru.
Redactiunea si administratiunea fôiei e in Timisióra (Meier-

höfe, Schwanengasse 49) unde sunt a se adresa tôte cores-
pondintiele pre cum si banii de prenumeratiune.
Manuscripte nefolosite nu se retrimit.
Epistole nefrancate nu se primese.

Invitare de prenumeratiune

la

„TIMISIANA“

Cu numerul viitoriu se sfirsiesce primul patrariu de an al esistintiei fôiei nôstre.

Multiamita caldurosului sprigin cu care am fost intimpinati din partea binevoitorilor satenilor nostri: rezultatul castigat in acest patrariu de an este pentru noi de si nu pe deplin satisfactoriu — destul de multiamitoriu.

Fôia nôstra va exista dara si pe viitoriu, in speranti'a, ca spriginul onoratului public cetitoriu roman, nu i se va detrage nici de aci nainte.

Perfectionarea si imbunatatirea foiei aterna numai de la spriginul care i se va da.

In patrariul de an urmatoriu vom pune mai mare pond pe economia nationala, si vom incepe un ciclu de articule interesante, din acest ram de scintia, de loc la inceputul patrariului, — in care la locul potrivit ne vom desfasiura vederile si cu privire la reuniunile agronomice, a caror lipsire o simtim cat de bine.

Deschidem dara abonament nou la fôia nôstra rogand pre toti domnii preoti, inventatori si carturari romani se ne spriginésca modesta intreprindere, cu atât mai vertos, ca pretul ei este de tot moderat, astfel, incat si cel mai serac om pôte se si-o procure — ear marimea si cuprinsul fôiei dà prilej destul — celor ce o doresc — a se indeletnici in cetirea si scrierea limbei romane.

Prețul fôiei e urmatoriu:

Pana la finea anului 1885 . . . 2 ft.

„ „ „ lunei septemb. . . 1 „

Abonamentele se fac cu multa inlesnire prin asemnari postale (Posta-utalvány Postanweisung.)

Dela diece esemplare se dà colec-tantului un esemplariu gratuit.

La cerere, trimitem numer de proba bucuros orisicui, si fara plata

Numere complete avem dela inceput.
Administratiunea
„Timisianeii“.

Dupa esamene.

Este bine, ca dupa tóta munc'a seversita se ne facem bilantiul folóselor castigate si a perderilor avute.

Suntem la sfirsitul anului scolastic, si anul scolastic este un an de munca pentru tenerimea nôstra, — o munca inse, care indiecit si insutit resplatesce trud'a pusa.

Viitoriuul unui popor este pus in man'a tenerimei, din care au se easa conducatorii si luminatorii lui, ear tenerimea este a nôstra a tuturor'a, prin urmare ne tienem indreptatiti a ne ocupa cu ea, si a ne pune intrebarea ca óre avem noi tenerime?

Ne stau la indemana doua rapórte scolare. Unul e al liceului din Arad, celalalt al gimnasiului superior din Timisióra. Aradul e centrul de cultura pentru întreg comitatul Aradului, ear Timisióra e totaceea pentru comitatul Timisiului. Comitatul Aradului e un comitat curat romanesc, in comitatul Timisiului maioritata poporatiunei e romana.

In Arad au cercetat in decursul anului scolastic espirat 29 de teneri romani clasele gimnasiale, ear in Timisióra 33.

Credem ca aceste date arata prea la intieles trist'a stare in care ne aflam. Unde cifrele vorbesc asia de lamurit, nu mai este lipsa de desluciri.

Nu tragem la indoiala, ca si pe alte locuri locuite de romani, rezultatul va fi tot acela, constatat la gimnasiele din Arad si Timisióra. (afara

de gimnasiele in care limb'a de propunere e cea romana.)

N'avem dara tenerime, si prin urmare nu vom avé nici inteligintia; de inteligintia are inse mare lipsa poporul nostru, pentru ca acést'a este sufletul fiesce carui neam; ear pentru de a ne puté crea inteligintia trebuie se ne facem tenerime mai nainte.

Cum, pe ce cale? Aceste este nodul de deslegat.

Déca am fi un popor mai cu stare, ni am puté usior ajuta, facand fundatiuni si stipendii, si adunand apoi talentele mai deosebite de prin scólele populare de pe sate, si ajutate din partea nôstra le-am viri acele prin scolile mai inalte.

Dar' seraci suntem in tóta privinti'a!

O scim cu totii ca partea mai mare a intelegintiei nôstre de astadi este recrutata din clas'a de jos a poporului roman. Sateni romani 'si trimeteau nainte cu vre-o doua diecenii pe intrecute baetii la scolele mai inalte, un lucru ce astadi abia se mai observa ici colea. Ce e cauza? Multe. Una e, ca sau inputenat bannii între satenii nostri, in urmarea anilor rei, si multi dupa olalta, — ear traiul la orasie s'a scumpit fôrte. Este astadi fôrte greu pentru un plugaru roman a spesa cu baetul studente 200 fl. la an, cand întreg venitulu seu anual nu se urca mai sus; si este inca si mai greu a o face acést'a in decurs de vre-o 13 ani, pana ce i-ar trece copilul prin tôte scolile mai inalte.

Si déca ar fi cel putien asediat acést'a de loc dupa absolvarea studiilor, si scapat de grigile esistintiei — ar mai fi ce ar fi, — dar la noi

in tiar'a nóstra cam cu greu merge si această.

Dóra nu este tíera in care se se fie creat atate diregatorii cate sunt in tiar'a nóstra, si déca ar mai fi de trei ori atatea, s'ar afla inca destui flamandi care se le manance pana. Grigea pentru esistintia si viitoriu se incepe la noi dupa absolverea studiilor.

Si cu tóte aceste nu este permis a privi nepasatori la acést'a aparintia trista, — ci trebuie cautat pe tóte cararile si cu tóte modurile de a ne inmultii tenerimea studiósá.

Dupa parerea nóstra s'ar puté face acést'a mai cu inlesnire asia, déca am lucra din tóte puterile pentru de a ne crea mai nainte de tóte o clasa de mijloc, asia numita **clas'a industriilor** care noua ne lipsesce cu de-seversire.

Industriesii, amesurat mestesiugului lor se trag de regula la orasie mai mari, unde sunt scoli, si unde fara spese mari, si fara greumant 'si pot invetia copiii pe plac.

Sateni romani! dati-ve copiii la maestrii, si faceti-o acést'a nu numai in interesul neamului vostru, ci si in interesul familiei vóstre proprie! Un parinte care are patru feciori, si are jumătate sesiune de pamant: ce a facut cu aceea, cu pre toti patru i-a crescut de plugari? Nimic alta decat patru familii serace, cari vor ave in

decursul intregii vietii de a se lupta necurmat cu grigea pentru esistintia, pentru pana de tóte dilele, — caci jumetatea de sesiune, impartita dupa mórtea lui in patru parti, nu va fi nici pentru unul din feciori, destul izvor de traiu, pana ce déca din patru feciori, si-ar fi dat trei se invetie fie-care o alta maestria, ar fi ajutat tuturor'a, — si apoi si neamului romanesc.

Si déca ne ascultati sfatul acest'a plugarilor romani, apoi ascultatine si pre al doilea; adeca: se nu dati copiii nici la maestria asia, fara nici o pregatire, ci lesati-i se treaca prin cateva scoli. Doi trei ani mai usior ii puteti tiené in orasiul invecinat la scóla, decat 12—13 ani.

Si maestri'a in dilele nóstre numai asia se mai sustiene déca merge pasiu de pasiu cu sciintia.

In tíer'a nemtiasca este lucru de tóte dilele a lasa copiii se absolveze gimnasiul intreg, si apoi cu testimoniul de maturitate a 'l viri in „lucratóre“ spre a invetia atare maestria.

Noi cu nemtii nu putem concura. La noi este destula si o pregatire mai modesta.

Cele mai bune scoli de pregatire la noi sunt cele anumit pentru scopul acést'a infiintiate; intielegem scólile industriale, de cari avem si in Timisiór'a. Ne-am convins, ca tenerii carii absolveza scolile aceste

(trei clase) au o pregatire destula pentru ori care ram al industriei, ear pentru cei deosebit talentati se ingri-gesce chiar institutul (directiunea) ca se fie deloc dupa absolvare aplicati cu plata hotarita.

Le recomandam plugarilor nostri si cu deosebire conducatorilor lor de pe sate, precum recomandam deosebi-tei lor atentiuni si tóte cele dise pana aci.

Din astronomia.

[trad din Flammarion.]

(C. L.) In zadar spiritele sceptice ridica cateodata chestiunea: „la ce slujeste astronomia“; in zadar oamenii nepasatori sau superficiali traesc fatia cu minunile universului fara a le cunoasce, chiar fara a le vedé; in zadar acei, a caror viatia intrega se petrece in mijlocul intereselor materiale reman anca mai orbi si mai nesimtitori dinaintea maretelilor si sublimelor spectacole ale naturei; nici odata curiositatea omenésca nu va sta adormita la aspectul nenumaratelor stele aternate deasupra capatelor noastre ca atate puncte de intrebare; nici odata sufletele contimporane nu vor puté fi impiedecate de a se simti emotionate si, la oarele tainicelor taceri a noptilor instelate, de a sbura cu imaginatia intre acele insule de lumina, de a intreba ce a fi esistand in acele lumi atat de uriasie si atat de importante, si de a intreba mai cu seama daca acele locasiuri ceresci nu sunt impreunate prin simpatice legaturi cu nadejdile de nemurire, care leagana omenirea ganditoare din ziu'a nasterii ei.

In adevér, nimene nu contesteaza valoarea si maretia astronomiei; fie-cine admira acuratetia afirmatiilor ei, aprecii-

Foisióra.

Comoar'a.

Roman de Ioan Wachenhusen.

6. (contnuare)

Alta data! dise ea. radiemanduse pe scaun Dora fara a bate in usia, intra in odaie si arunca priviri inveninate asupra amanduror'a.

— Dieu mi'ai puté cerceta odata copiii mei domnisióra Ella! continua Veronica intr'un ton din care se se póta deduce, ca chiar despre acést'a a fost vorb'a intrerupta, Asia 's de placuti si voiisi! Asia e, ca me vei cerceta odata?

Veronica se scula, ear Dora esi afara pe alta usia.

— Déca 'mi va permite mam'a!

Ella intinse man'a Veroniceii, privirile lor se intalnira in momentul in care Dora intra de nou.

XVII. Secretele Veroniceii.

— Cand me gandesc ca mam'a va reintórcé abia catra diece óre! — siopti Ella, stand in mijlocul chiliei dupa ce o parasi Veronica, si Dora inca esise din odaie. Cat e de uriciósá sanguratarea acést'a continua, cu deosebire in etatea, in care ne intereseadia tot ce se intempla! . . . Ce se incep eu acuma?! . . .

Incepú a cautá prin chilii, luand in mani acusi o haina acusi alta, aruncandule apoi eara dela sine. Deschise dulapul fara a sci ca ce voesce se caute. — dupa aceea se puse eara naintea

oglindei in pozitiunea aceea, in care a aflat'o — mai nainte Veronica.

In sfirsit se inbraca si fara ajutorul Dorei. Dar asia i stateau — de reu astadi tóte, tóte. Corsetul o strangea, pana ce de altadata asia se simtia de bine in el. Póte ca consciintia ocupa asia mare loc in inim'a omului?! . . .

Neliniscita mesura chiliele de-a randul. Nici unde nu se simtia bine. Afara aburá ventul placut de primavara. Ma-sa nu a oprit'o espres dela preumblare. de si nu-i placea acést'a. Dora s'a dus prin orasiu se targueasca, si Ella era singura.

S'a pus la mas'a de scris, si cu man'a tremuratóre atinse o cóla de hartia cu monogram aurit.

Sunt momente, in cari nu suntem in stare a ne opune dorintiei de a scria ceva, un dor neinvins ne cuprinde, de a ne comunica si cu altii aceea ce simtim.

Inim'a Ellei batea repede; si odaia ei era asia de tacuta. Numai mobilele pocneau cand si cand, si ciripitul unei paseri turburá liniscea.

Nici cand nu avea ocaziune mai buna se scrie, decat acuma cand era singura acasa; si Ella puse pe papir cugetele unei fete de optspredece ani, 'si descrie aceea ce simtiesce, unei amice mult mai fericite decat densa, care esise asemenea din institut, si gustá din bucuriile teneretiei liber, si ne conturbata.

— Cui suna scrisoarea acést'a? — intreba o voce napoia Ellei.

Ella tresari. Cu amandoua manile acoperi epistol'a.

Cu fatia inrumenita privi spre Dora care neobservata si neaudita se apropiase de densa.

— Cate epistóle mai scrii dumneata! De mirare cate cunoscintie si legaturi ai cu lumea esterna!

Ella nu response. Se scula indignata, si intorcand Dorei spatel parasi chilii'a.

— Féta incapatienata! siopti Dora. Si totusi o voi sci eu, ce societate are! Fetele aceste cugeta. ca déca 's de optspredece ani trebuie nesimtit se pórté haine cu coada lunga si se acompanieze pre mam'a in tot locul, — in loc se siada acasa si se lucre. De asi sci numai cine e tenerul acela care trece in toata diu'a pe aicea si 'si arunca privirile in sus spre feréstra! . . . Nu am voit se o spun baronesei, dar totusi trebuie se o auda! . . . Si apoi preteni'a cea mare cu dómnia Otterstein inca nu 'mi prea place. Pana acuma alergá dupa mine. ear de o vreme incoaci dupa domnisiór'a!

Inca in sear'a aceea nainte de a se inmurgi de tot, Ella pasi pe pragul locuintei mici si serace a dómnei Otterstein.

Copiii sau fost culcat, si in odaia decorata cu iconi simple si modeste erau tóte in ordine buna. Pe masa aburá mic'a masina de tea, si intre doua sioluri era asediat un taeriu cu pane alba. Curatieni'a esemplara facea se dispara si cel din urma semn al seraciei.

Veronica sciea ca Ella va se vina.

Tóte le a pus in miscare spre a 'si ascunde seracia. Voiósá si cu fatia amicabile a venit nain-

aza folosul ei si venereaza a ei puternicia. Ori care stie ca astronomiei i-i datorim calendarul, baza istoriei; navigatia, baza transactiunilor intre popoarele cele mare; geografia, baza cunostintei planetei noastre si a produselor ei; toti stim ca fara ajutorul astronomiei, omul nu ar cunoaste nici macar locul traiului sau in univers, ar fi lipsit de cea mai mica notiune esacta asupra universului insusiu. ar fi ramas ignorant ca puil in ou si ar vietui ca un orb din nastere, ca o biata planta. Mai mult anca. . . Toti acei caror'a la place a urma progresele stiintei sunt, cutot dreptul, uimiti de cuceririle astronomiei moderne, de descoperirile fotografiei ceresti, asupra constitutiei soarelui, de acele ale analizei spectrale a luminii asupra compunerii chimice a astrelor; de cercetarile telescopice asupra nebuloaselor si asupra adancimilor siderale; de acele cercetari, mai uimitoare poate, din timpurile din urma, asupra geografiei planetei Mars, asupra meteorologiei lui Jupiter si asupra starii fizice a lumilor de care suntem incunjurati. Inse ce e pozitiv, este ca, atat pentru omul cu inventiatura, sau pentru ignorant, pentru simpla curiositate, precum si pentru transcendentia ambitia a filosofului, principala atragere a astronomiei, definitivul ei interes, valoarea ei cea mai intima, tielul ei cel mai apretiu, consta fara indoiala, in studiul ce ea ne inlesneste asupra eternului problem a vietii ultraterestre, a acelei vietii a lumilor deosebite de lumea noastra proprie. Cum am pute oare se ne uitam la ceriu, fara a ne pune inainte ne acel problem? Si care alt problem poate fi mai vast, mai atregatoriu, mai interesant, mai maretiu?

O nu! Nu e o vulgara curiositate,

tea fetei; cand acést'a cu vel des pe fatia pasi in chilia; ii seruta apoi fruntea, si cu iubire de mama ii privi fatia infocata de umbletul repede.

— Cat de frumos e ca ai venit! dise ea emotionata. Dar' privesce mai nainte copiii mei! Cu acést'a lua maram'a de pe umerii Ellei. Ei sunt unic'a mea fericire si comoara, dar ca tota fericirea, si acést'a e incoerciata cu mult necas.

Veronica conduse tener'a fét'a in odaca de dormit in care dormeau doi copii ca fatia de anger, suridiatore.

Mam'a se apleca spre ei, ii seruta, — si copiii continuara visurile dulci.

Emotionata privea Ella la acést'a espresione a iubirei de mama. Inim'a ei o cuprinse o simtire neindatinata, cand Veronica cu ochii plini de lacrimi, dar cu fatia scaldata in fericire privi spre ea.

— Ei sunt pricinatorii bucuriei, si a tristetei mele! dise ea. Tot minutal este lor consacrat, si in apropierea lor nu am nici o dorintia!

Chiar asia te-am vediu si pre domneata odata Ella, chiar asia, ca si pre acestia! adauga ea suridiend.

Cuvintele aceste atinsera neplacut pre Ella. 'Si intorse fatia, pana ce Veronica se sili a o conduce napoi in cealalta chilia.

— Cate de fericit acela care are mama. — dise fét'a incet! 'Mi aduc aminte, ca guvernanta me conducea demineatia la mam'a, si ca acést'a me seruta si pre mine si pre Ionitia; dar nu sciam eu de fel, ce insemneaza cuventul mama, la care m' au invetiat; si cand spre a scapa de gu-

meci o desiarta fantasia; caci ideea pluralitatii lumilor locuite a fost inchipuita si sustienuta de ganditorii cei mai profundi din tote timpurile, prin cei mai mari astronomi din toate veacurile. S'ar pute chiar zice ca valoarea intelectuala a unui ganditoriu poate fi mesurata dupa facultatea lui de a mari conceperea lui atingatoare de univers. Orizonul e strimt. e marginit, e inchis in acele spirite respingatoare de ideea pluralitatilor lumilor; din contra, el e fara margini si fara sfrisit in spiritele impartasitoare acelei inalte doctrine. Cei intai ar pute fi asemaluiti cu cartiti'a, pentru care universal e cuprins in micul ei domeniu; cei al doile ar ave drept simbol vulturul a carui expansiune e fara hotare. Cei d'intai au condamnat pe Anaxagoras in Grecia, pe Cristof Columb in Spania, pe Galileu in Italia; cei al doile au nume Pitagoras, Kepler, Herschell, Laplace, nume nemuritoare, glori'a si onorea omenirii.

In adevr, singur'a concepere a cerescei vietii invapaeaza imensitatea de o lumina petrunzetoare si transformeaza contemplatia noastra a universului. In locul unei negre bolte presemnata de niste cue stralucitoare, in locul intunecimeii, a tacerii a mortii, noi contemplam viatia, manifestandu-se sub deosebitele ei forme si defasiurandu-se in nesfirsitul cerurilor. In locul unei lumi inchise, acum calatorim in eter. Planet'a noastra devine un lucefar ceresc, gravitand in jurul soarelui, dupa aceleasi legi ca si Venus, Jupiter, Saturn, sau celelalte, devin nisce pamenturi ca patri'a locuita de noi. O inrudire universalaleaga intre ele toate locasiurile din univers. Si pe cand simtiementul nostru de natura se intinde in imensitatea timpului; el pri-

vernanta alergam cate odata in chilia mamei, totdeauna audiam cum injurau servitorele, apoi me prindeau si me scoteau din chilia . . . ear mai terdu . . .

Veronica puse man'a pe umerul Ellei.

— Nu a fost acést'a totdeauna vointi'a mamei dtale, scump'a mea Ella! dise ea. Mam'a dtale era prea tare legata de lumea din afara, care ii rapea tot timpul. Eu sum pe deplin convinsa, ca ea va suplini aceea ce a negles pana acuma. Va veni timpul, cand si ea o va recunosece, ce don nepretiu ia dat ceriul in dta! —

— Si ta'ta meu? . . . Dta mi-ai promis domna Otterstein ca 'mi vei comunica unele, altele despre densul.

— Despre ta'ta dtale? intreba Veronica cu un zimbet de compatimire. Asia e ca ai dori se 'l vedi odata? El era forte bun, in unele privintie prea bun. Lumea nu a avut folos de densul, pentru ca el avea lumea sa propria, necunoscuta de altii.

— Asia mi 'l inchipuesc si eu! Sciu ca el ne iubea pre noi — copiii. Te rog 'ati implini promisiunea, povestesc 'mi despre el. Sei ca nu am pre nime! . . .

— Bine e Ella, o fac, ba trebuie se o fac aceasta! Dar' fagaduesc 'mi ca me vei asculta in linisce si ca nu te vei supera pre mam'a dtale, deca ici colea, in decursul naratiunei mele va cadea umbra pe densa! Noi eram amice nedespartite, ea singura a dis'o odata acest'a, dar impregiurarile ne-au despartit usior. Eu nici cand nu am necagit'o pre ea; i-am suferit capritiurile. Nu

cepe ca actuala noastra epoca nu e de loc mai privilegiata decat positi'a noastra in spatiu; ca pamentul multe veacuri a fost neimpodobit de splendoarea vietii si ilustrat prin domnirea gandirii; ca ziua va veni cand omenirea se va stinge pe tiermul inghetiat a ultimei mari si cand repausata noastra planeta ca un jalnic cimiteriu, se va inverti in jurul soarelui intunecat; si ca, prin urmare, pe cand, acum, alte pamenturi sunt locuite ca pamentul nostru, altele earasi se afla de abia la auror'a lor; ear in acelasi timp sfrisitul lumii a sunat pentru cine stie ce numer de asemenea plante, care intrase in cariera mult timp inaintea noastra.

Investigatiunile telescopice urca la una suta milioane numarul stelelor de toata marimea, care sau revelat ochiului astronomului. Oare cate miliarde de lumi vor fi alergand in jurul acelor sori departati si a cator alti, pe care nu-i cunoastem anca? La ce grad de stare fizica sa fi ajuns fiecare din acele lumi? Cate din ele vor fi samenand cu noi in privirea geologiei, a meteorologiei, a climatologiei, a neamului vegetal, a acelu animal — si mai cu seama cu neamul omenesc? Care sunt fiintiele plasmuite de natura in acele locasiuri departate? Sub ce forme stranie viatia se va fi manifestat in ele? Cum vor fi oare oamenii pe acolo? Cum sa fie sufletele care gandesc, inimile care bat? Ce idei circuleaza; ce fel sunt aspiratiile, amoriurile, simtiementele acelor frati necunoscuti? Cati sa fie printre densii care sa stie ca pamentul nostru esista si care sa 'si faca inchipuiri despre locuitorii lui?

De la stele, noi nu suntem vezuti: suntem prea departe de ele si prea marunti. De la planete, noi — adica globul

mi-a fost ertat a despera, pana ce aveam frate care me mangaea cu un viitoriu mai frumos; si apoi credeam si eu ca va fi altcum mai terdu. Dar vina Ella, ca am multe se 'ti povestesc!

Se asiedia pe divan. Ella remase mai lung decat o ora la Veronica, ascultand cu evlavia copilarésca tot cuventul esit din gur'a acesteia.

Ce a audit, i-a umplut sufletul de indignatiune. Fatia ii ardea, si cu un suspin lung 'si puse manile pe pept.

— O voi face! la tota intemplarea o voi face! O simtiesc ca sum indatorata la aceasta, chiar de s'ar mania mam'a pre mine! striga ea prindend de mana pre Veronica. 'Ti multiamesc, — dar nainte de tote am lipsa de curagiu, caci me tem ca voi fi de tot copilarosa. Da, de acésta me tem!

Veronica privi zimbind la fét'a; voea se vorbeasca mai departe, cand se audi fara veste sgotutul unor pasi grei in antisiambra, si in scurt timp se audi si deschiderea usiei din afara.

Veronica seri spariata.

— Cine póte veni asia terdu?

Servitore nu avea, ear ingrititorea se dusesse de mult.

Si Ella se scula ingalbenita, ca si cum ar fi bantuita de 'consciintia rea. Cu temere privi la Veronica cand acést'a deschise usi'a.

Strigatul puternic al Veronicei si o voce barbatesca facura pre Ella se tremure. Dar frie'a ei disparu, cand vediu pre Veronica intrand condusa de bratiul unui oficieriu tener, inbracat in uniforma straina.

nostru, poate fi vezut si studiat cu ajutorul telescopului; aceasta inasa, cu mare greutate de la Neptun si de la Uranus; cu simpla greutate de la Saturn si de la Jupiter; usior si cu simpla vedere a ochiului de la Mars, Venus si Mercur. Pentru aceste doua din urma, noi, pe ceriul de meazanoapte, stralucim, precum Jupiter stre-luceste pentru noi. Pentru Mars suntem steua Pastoriului, a scumpelor visari, a dulcelor confidentie. Locuitorii acelei lumi, vezend planeta noastra atat de luminoasa atat de alba si de curata, si-o inchipuesc negresit, ca un angeresc locasiu, in sinul caruia domneste o pace perpetua, unde reul nu a putut sa nasca, inasa numai flori in locu-i, unde totul e frumos, totul e bun, totul e adeverat . . . De sigur, daca un mesager din ceriuri ar veni afirmandu-le ca omenirea noastra e impartita in numeroase turme, graind limbi deosebite si carnuite de guverne rivale, acaror prim ministru se numeste ministru de resboiu, ei si-ar inchipui ca ceresul mesager ride de buna lor credintia si gaseste multiamire infatiosandu-le lumea noastra cu colori false; caci, cum sa poata ei admite ca o planeta atat de frumoasa, privita din departare, sa fie locuita de o omenire atat de pufin inteligenta?

Adeverul e, ca pamentul nu se bucura de o mare greutate in creatiune. El e una din acele mai marunte si mai neinsemnate planete din famili'a soarelui; chiar sistemul solar, nu e decat un canton minuscul in populati'a siderala. Suntem literalmente perduti in imensitate, intocmai ca un nezarit furnicariu. Fiecare stea e un soare ad verat, mai voluminos si mai important decat acel care ne da lumina, cu toate ca stralucitul nostru soare e deja de un milion doua sute optzeci de mii de ori (1.280.000) mai con-

siderabil decat pamentul, si trei sute doua zeci si patru de mii de ori (324.000) mai greu. Daca acei sori sunt redusi la marea de stele, e din caus'a departarii; departare prodigioasa, ametitoare, de care este imposibil de a ne face o idee. E cunoscut, in adever, ca steua cea mai apropiata planeaza la o distantia de opt mii de miliarde (8 000.000 000.000) de leghe. Unui tren espres, alergand cu o iutiala de 60 de kilometre pe oara, i-ar trebui 266 ani ca sa ajunga la soare; inasa, ca sa treaca peste distantia dintre noi si steua cea mai apropiata, aceluiasi tren mergand neinterupt, fara statii si fara ori ce opriri, i-ar trebui siese milioane (6.000.000) de ani.

Si cand pomenim aice de steua cea mai apropiata, e vorba de aceea pe care astronomii au botezat-o vecin'a noastra. Cea al doilea e la o departare indoita, si tot astfel cu celelalte. Intervalele care despartiesc stelele intre ele, se mesoara cu milioane de miliarde, in alte cuvinte cu triliarde de . . .

Sa ne inchipuim, in una din stele, o teribila exploziune care ar impresca-o in para de foc, si sa admitem ca sunetul, cu iutiala lui normala de transmisiune in aer (340 metri pe secunda) ar calca desiertul care ne desparte de cea stea: ei bine! sunetul nu ar intrebuintia mai putin de trei milioane de ani ca sa ajunga la noi, de la steua cea mai apropiata.

Asia dar vuetul exploziunii nu ar fi auzit decat 3,000,000 ani dupa catastrofa. Transmisia luminei e mai rapede; lumina strapunge spatiul cu neinchipuita iutiala de siette zeci si cinci mii (75,000) leghe pe secunda. Cu toata iutiala aceasta, care e cea a fulgerului, raza luminoasa nu intrebuintieaza mai putin de trei ani si siese lumi ca sa ne vie de la steua cea mai

apropiata. Prin urmare, noi nu am vede exploziunea decat trei ani si jumetate dupa ce ea se va fi intemplat.

Sunt stele care intrebuintieaza ziece, douezeci, cinci zeci, o suta de ani ca sa ne trimita lumina lor. In regiunile mai departe anca a imensitatii, lumina unor stele pune o mie, cinci mii, zece mii de ani ca sa ajunga la noi: astfel abia astazi primim raz'a luminoasa plecata de la ele acum ziece mii de ani. Steua ar pute fi stiinsa de 9,000 ani; cu toate aceste noi am vede-o inca, ba anca am continua de a o vede in cursul de 1000 ani

Istoria unei stele astfel de departata nu e cunoscuta de noi decat cu ziece mii ani in urma. Tot asemenea, daca de la cea stea o vedere transcendenta dumnezeasca ar pute zari pamentul, ea ar ave fotografii a lui transmisa de la planeta noastra cu ziece mii de ani in darapt; astfel ca fintia inzestrata de cea putere vizuala ar vede lumea noastra, nu precum e astazi, dar precum era la cea epoca; in alte cuvinte daca ar pute deosebi detailurile, ea nu ar pute vede spre exemplu nici Parisul, nici Londra, nici Viena, nici Roma, nici Atena, nici Ierusalimul, nici Memfis, nici Piramidel, din care, nici una nu esista cu ziece mii de ani in urma; cea vedere nu ar zari pe planca noastra decat pustiuri si paduri selbatice.

Astfel astronomi'a cea stiintia a ceriului, ne face a trai totodata in eternitate si in nesfirsit. Apoi cum ar pute fi altmintrelea? Incearca-te de a-ti inchipui spatiul sfirsit: incercare zadarnica. In ori ce loc ai imagina o bariera, un hotar, spiritul teu ar salta imediat pe deasupra, intrebându-se ce sa fie dincolo de cea bariera. In ori ce directiune: in sus, in jos, in dreapta, in stinga, la ori ce departare vei voi, apoi si

— Ernest, scumpul meu Ernest! Eu numai dupa cateva septemani te asteptasem! striga Veronica plina de bucuria. Si cat esci acuma de frumos! Ah cat de greu mi-a fost fara tine! Dar uita, era guta se uit! . . . dise ea privind la Ella. — Domnisiór'a Porsberg, amica mea — fratele meu cel asteptat, Ernest! Vine de departe, de pe te mare. Se si vede Cúm ai negrit Ernest! Mult me nelinesceam pentru tine. Asi'a e ca acuma remani aici?!

— Asia cred si eu, pe vre-o cativa ani. Ernest Grünwald privi lung la feta confusa, care statea naintea lui. Raspundea confus, abia ascultand intrebarile sororii sale.

— Nu vreu se ve incomodez, pentru aceea me due! dise Ella facand cativa pasi inainte.

— Din contra, te rog domnisióra se remani — dise Grünwald catra Ella. Déca nu me insiala trasurile — se întorse el catra sorusa — atunci domnisiór'a e feta amiceii tale!

— Asia e Ernest! Dar scumpa Ella, domneatra nu ne incomodezi de fel!

Veronica conduse pre Ella la locul ei de mai nainte.

— Me tem ca va fi sosit mam'a acasa.

Eh! acesta e numai apucatura. Ernest remane lung timp aicea, voi vorbi eu cu el destul. Nu este permis a l' rapi de societatea placuta a dtale. Se veda mai nainte copiii mei, apoi atunci vom vorbi mai departe.

Ella era prea iritata de cele povestite de Veronica. Nu era in stare a conversa in linisce.

Si apoi pasirea tenerului ofieriu inca au cam suprins-o. Pana ce Ernest intra cu sorusa in odaea de dormit, Ella se furisia afara.

Pe drum asia de repede ii batea inim'a ca cand ar fi comis ceva fapta rea. Ventul de seara asia de tare ii lipise velul de fatia, incat abia vedea. Ernest Grünwald era intru adever un tener frumos si interesant . . . Dar cele povestite de Veronica! . . .

Cand ostenita s'a reintors acasa Ana Porsberg, feta ei era in pat.

— De ce asia de timpuriu? intreba ea pre Ella — voeam se vorbese cu tine!

— Me simtiesc cam reu mama! Ella puse manile pe frunte. Asia m'am fost urit incat nu am mai putut remane acasa. Ca se ti spun adeverul, am fost la domn'a Otterstrin, careia ii promisesem ca i voi cere odata copiii!

Mam'a ingalbeni; se întorse si depuse paleri'a.

— E timpul se indepartez persoana acesta dela mine! Cu scopul acesta trecu in budoarul ei, fara a pofiti fetei nopte buna!

Ella indignata privi dupa ea. Si ascunse fatia intre perini, si asculta pasii mamei sale, care umbla lunga vreme prin chilia in sus si in jos.

XVIII. Amic'a neplacuta.

Demineti'a Veronica se infatiesia in locuinti'a Anei Porsberg.

Dora insinua cestei din urma, care adancita in engete siede la masa de scris, ca domn'a Otterstein voesce a vorbi cu densa intr'o cauza forte grabnica.

Cat e de incomoda! . . . Dar tu sci Doro! . . . Ana Porsberg privi respingatoriu spre Dora, si conturbata in cursul engetelor ei, lovi cu piciorul maniósă in covorul de sub mesa.

— Stimata doamna! dise Dora incet temenduse se nu o audia si cei de afara — eu i-am spus ca domn'a nu primesce astadi pre nime, dar' ea dice ca are lucruri forte inportante de comunicat.

Ana se supera pe amandoua, si pe Dora si pe Veronica.

— I-am dat destul de priceput ca mi e spre greumant! dise ea. Nu mi pasa, las'o se intre!

Neplacut atinsa se apleca cara spre mesa, pusa la o parte epistol'a de jumetate gata, si saluta rea Veronicei o multiami cu un glas manios.

— Sciu, ca vin la timp necuvenit si incomod, dise Veronica care cunoscea tota dispositia amiceii sale, care de astadata nu o inbia nici cu scaun — dar a trebuit se vin astadi, pentru ca e forte inportant aceea ce am se ti comunie!

— Vorbesce! — Ana areta cu mana spre un scaun, pre care Veronica l' si ocupa.

— E drept ca pentru tine e neplacut, dar in sfirsit pote se fie si indiferent.

Ana se musica in buza ei rosia; cu man'a tremuratoare trasa o linia peste papiral din aintea ei.

Déca pote fi si indiferent — dise ea — te rog laseme singura caci cum vedi am lucru urgent!

pe această a îndoind-o, o nebuloasă, o stea
ti se prezenta ca fiind cea de pe urmă;
eroare. Ea nu e decât cea întâi a unui nou
sbor, și chiar dacă ai avea eternitatea spre
a precurge nesfârșitul, totuși nu ai izbăvi:

Eată cum, prin mărețiile ei și a ei
frumuseții, prin înspăimântările ei și a ei
incantării, astronomia înalță spiritul nostru
facându-l să victoriească în mijlocul uriașelor
panorame ale creației. Apoi această
magică știință nu numai ne transportă
în măreția contemplării cerurilor, nu nu-
mai ne învață și ne luminează, dar ea ne
rapește și ne mângâie. Ocupându-ne de
această știință, noi deja victorieștim în ceruri, în
nesfârșit, în trecut — și în viitoriu. Apoi ce
siguranță, în predicarea astronomică! Ce
certitudine în spirit! Ce seninătate în su-
flet! Lucrurile vulgare ale victoriei dispar ca
negura la răsăritul soarelui. Într-o zi, în
anul 1705, astronomul Halley, calculă,
pentru întâia oară, orbitul minunatei comete
care strălucise în cer la 1682 și care, de
23 ani dispăruse în adâncimile spațiului.
Halley anunța că după departarea ei de
la soare la o distanță de un miliard trei
sute milioane de leghe, ea va reveni! . . .
Va reveni spre pământ în anul 1759! As-
tronomul știa bine că Halley va fi para-
sit de mult acest pământ când misteriosul
lucifer avea să confirme sumeția induc-
tione a calculului său; însă petruzătorul
său geniu urma cu siguranță pe nevăzibilă
calatoare, și cu acea încredere ce ne da
cunoașterea adevărului, el prooroci fara-
sfeala reîntoarcerea ei. Multi invitați zimbira
de sumeția lui; persoane ilustre, îl tratara
de nebun, de vizionar, chiar de hulitoriu.
Putem după aceasta, Halley fu supus co-
munei soarte: el îmbetrani, și octogenar,
pasi în întunecul mormentului. Cânta gri-
erul în carpa cimetirului; constitutivele mo-

lecule ale corpului elementelor se reîntoarcă
în sinul elementelor de unde veniseră. Ta-
cerea și uitarea îl înveliseră, precum pe
atâtea alte ființe și alte lucruri, când într-o
seară la zărea departată, acolo, în hotaritele
adâncimi ale cerurilor, se zări sosind din
fundul spațiului o strălucitoare lumină care, pe
nesimțite, creștea, se înalță, eși din orizont
se întinse pe ceruri ca o apariție dumnezeas-
că și trona, înflăcărată, în mijlocul conste-
lațiilor în mirare. . . Era cometa lui Hal-
ley care răspundea la a lui chemare; era
adeverul astronomic care venise să strălu-
cească pe mormentul proorocului său!

Correspondența.

Onorate Doamne Redactore!

Au trecut mai mult de o lună, decât tot
astept, ca o penă mai ascuțită de cum e a mea
să vină și să raporteze cele petrecute prin co-
munele noastre în 12 — 14 mai a. c. —

Vedind, că nimenea nu vine să se scrie
despre adevărata noastră serbatore și bucuria ce
am simțit-o în acele zile pline de înviațură și
fericire, vin eu deși tardiv — dar ținându-mă de
dicala „mai bine decât de tardiv decât
nici când” vin din: a ve seria cele petrecute
și simțite în acele zile pline de înviațură și
fericire, ca și așa acele se nu fie puse spre po-
menire numai în foile care le numesc domni „po-
litice” și care de multe ori în loc se ne lumine-
ze, prin dese lor desmintiri mai veros ne lasă
în nedumerire — ci și în preapetiuită noastră
„Timisiană”, carea având de scop bună-
stărea și luminarea noastră cred, că se
bucura cu noi împreună când ne bucuram noi, și
de aceea și cutediai a vi trimite scrisoarea noastră
ca să o puneti în „Timisiană” spre a rema-
ne de pomenire. —

De ce vei publica die Redactore cele scrise
și vei avea plăcere de ele atunci cu înviațură
Ditate voi mai scria din partile noastre când
și când câte ceva mai însemnat, ca să vadă și ai
noștri de pre aicia, că novela Ditate latita în
partile de dincolo de Muresiu este o novela de
mare pretiu pentru poporul nostru românesc peste
tot; căci afara de noutățile celea mai însemnate

Veronica se scula.

— Numai în interesul tău am venit, dise
ea stând năntea usiei, și nu te voi mai incomoda
d'aci năntea!

— Veronica! striga Ana când vedu că a-
ceasta ese afara — povestese mi de ce esci așa
iritată astăzi eara?!

— Ana umblă în sus și în jos.

— Cu vesteja această ai intrat în ebilia! —
dise — vei pricepe dară că m'atins cam nep-
lăcut. Știi ceva mai deapropo? O vei pricepe
că numai pentru feta mea o întreb această!

— Nimic mai însemnat! — Veronica era
vatemată. Pana ce Ana confusa frunzarea prin
albumul de pe mēsa, ochii Veronicei se apara
schintei spre ea.

— Vocam se întreb că adus 'a și bacatul
cu densul, pre Jonita? Nu ai audit nimic?

— Ana nu mai privi în sus. Frunzarea indi-
ferența prin carte.

— Nu am audit nimic, dar deca o dorești
me voi informa. Numai de mai respecta mai
bine pretenția. Nu știi că poți avea încă lipsa și de
ajutoriu celui mai neînsemnat om de pe lume —
adause ea în semn de înputare.

— Nu te poți vaeta că sum nemulțimi-
tore. Alțum ce caută Porsberg aici?

— Hm! Că greu 'ți va plăce scirea că ce
caută! Veronica privi cu zimbet de compatimire
spre vechia ei amica, stringând din umeri. Tra-
esce escelent, și, se dice că e de mult aici. Eu
din întemplant am audit-o. Dōmna Theobald,

— ea este un izvor bogat de înviațură folositoare
noia economilor și e scrisă într-o limbă care o
potem pricepe toti. —

Sciti dōra, că în zilele acelea au umblat
Maria Sa Dl episcop al Aradului prin partile
noștre de a cerceta bisericile sēu după cum vati
obicituit a dice Dvōstra a făcut „visitare
canonica” —

Rara serbatore a fost în anul acesta serba-
toreja Rasalilor pentru noi economii din partile a-
cestea die redactore, fiind că așa iubire adeva-
rata, dragoste nemărginită și atata grige de bine-
le și aredicarea noastră. a poporului de rend n'a
aretat încă nici un vladica ca și acesta de
acuma. —

Acest vladica care înbesce atât de mult
„o pinca” în diu'a Rusaliilor a fost mai minu-
nat întimpinat de poporul nostru din tōte co-
munele pe unde a trecut, căt cugetai, că nu vine
un vladica românesc, ci vre un domn mare lu-
mean puternic — cu aceea deschilinire, că pana ce
pre dñii mari poporul care-l întimpina așa dicand
e manat de spate; era pre vladica nostru noi lam
întimpinat cu iubirea cea mai înfocată esita din
adâncul inimii noastre. —

Mic și mare, tener și batran, barbat și femeie
înbracați în haine de serbatore au esit să întim-
pine pre adevărul lor parinte sufletesc. Au fost
intemplari și de acelea die redactore, că de si
Maria Savladica nostru, a venit tare de dimine-
tia, poporul din comunele pe unde avea să treca
l'astepta încă din diori pe la marginea otarului
și l'petrecea între stigat de bucuria pana la o-
tarul comunei a III-a

Asia primire marētia nu cred se fie avut
vre un vladica românesc candva, și deca voim
se marturisim adevărul și direptatea, eu unul
nu die mult, când ve spun, că vladica nostru, a
fost primit și purtat de noi, căsi David de pa-
porul jidovesc după învingerea lui Goliat, după
cum am înviațat-o această dela dl parintele cathi-
chet al nostru —

Cea dintăi întimpinare a avut-o Maria Sa
vladica nostru la otarul Peschei rom. unde l'a
întimpinat antistia comunala din Pesca. Acesta
comuna prin întelegintia ei a compus un program
de primire mărețiu, în întelesul cartii Maria Sa
Dl Episcop în trecere prin comuna aceasta și prin
otarul ei, a fost în 3. renduri gratulat și adeca:

directorit'a institutului în a carei apropiere locuiesc
eu, mi-a povestit despre densul M'a întrebă că ore
domnul Porsberg 'ți e ceva neam? și eu în intere-
sul tău am dat de urmă secretului Pentru că
o vei știi, că pre mine nu me priveșce.

— Nici pre mine! răspuse Ana rece, pu-
tând cartea pre masa. Alțum nu merita se mai
vorbim despre aceasta Ne-am despartit, și ar fi
ridicula deca s'ar mai interesa unul de celalalt.
Va fi bine deca Ellei nu vei face amintire despre
el. Ea nu trebuie se știa . . .

Veronica asculta tacuta.

— Trebuie se' mi ved de copii pre carii. i-
am lasat singuri și am alergat la tine se'ti comu-
nie aceste. Senatate buna!

Năntea de a se pomeni Ana din zabunea
l'a care a fost cuprins'o, Veronica parasise odăea-
Ana cadiu într'un hotel, și cu fatia în pumni in-
cepu o metita.

Servitōrea o pomeni, cu observarea că e
timpul pentru facerea toaletei. Ana se scutura.

— Vin! striga, și incepu a melita mai
departe

Nu știa caus'a, dar mai mult că de un an
cadiuse în melancolia. Se trudea a se mântui
de cugetele apasatōre, cari provocau această stare
neplăcută a sufletului ei.

Suna clopotielul după servitōre. Iua în mana
jurnalul de moda, și se asedia la oglinda, că cum
s'ar face singura atenta, că unei dame de lume,
nu i sta bine a fi tristă! Se sui apoi în trasura
și fara a lua în socoteala timpul ploios, incepu a

— Cum luam treab'a! dise Veronica vate-
mata, pentru că Ana încă nu se întorsese cu fa-
tia spre ea: cu drept cuvent nu e ceva nou;
pentru mine iuse, și pōte și pentru tine e nou-
tate ca . . . Porsberg e aici.

Veronica cu multă mire observa cum ince-
pu a tremura mana cea alba pe hartia, și vedu
cum 'si' apleca Ana capul spre a ascunde efectul
produs de scirea această.

— Asia e, că nici tu nu știeai despre ace-
asta nimic? dise Veronica încet.

— Hm . . . nu! Man'a Anei se misca
repede pe hartia Asta-i tot ce doreai a'
mi spune?

— Asta!

— Ana se reculese. De ce se o iriteze scirea
aceasta?

— În frumosul castel de vēra primit că dou-
dela fratele său dus la Roma, acolo să adapostit.
Tu știi unde e acela, pentru că doreai tare se'l
locuiesc dar el nu s'a învoit. Asia cred că celal-
alt frate nu l'a lasat; acela care pre fratele
meu așa de nefericit l'a . . .

— Pentru ce trebuie se aud eu aceste? Ana
maniōsa cadiu în hotel, și dōra uitându-se de sine
arunca o privire înveninată spre Veronica. Asia
se vede că 'ți face plăcere când me poți supera
pre mine. Pasi apoi spre ferestra și incepu a
privi prin geamurile ei afara. O simția că a
mers prea departe fatia de Veronica. Era mai
bine deca remanea cu totul indiferența. Dar
proștia aceea cu frate so!

la otarul Peschei prin judele comunal, ear dupa aceea condus de inteleginta brava, conductul au fost condus prin ulitia mare pana langa biserica, si aici in fatia altariului Dl notariu Georgiu Petroviciu prin o cuventare frumosa l'a bineventat cam cu urmatoarele cuvinte:

Ilustrisime Dle Episcopi! Cu mare bucuria ve salut in numele comunei Pesca rom, die ve salut cu bucuria mare, nu numai, ca pre bunul nostru Preasantin Parinte, carele si de presinte cu ocaziunea vizitarii canonice atinge otarul comunei nostre Pesca rom, — ci si ca pre un barbat meritat, carele ingriginduse de viitoriul romanilor, cu talent mai inalt, tactica fina si diligintia mare infintieze institute pentru cultura, inaintarea si inflorirea natiunii romane. —

Dar nu e lipsa Ilustrisime Dle se ve insir si alte multe merite ce le aveti pentru noi si diecesa — fiind ca acelea de mult au trecut peste marginile anguste ale diecesei si-au ajuns de parte in tiera straine, caci prin acele fapte mariimose vati eternizat numele. Pentru aceea dara rogam pre tatal ceresc, ca se ve indelungeasca viatia la multi fericiti ani. Se traiti multi ani! Cuvintele acestea dise cu o adevarata dragoste, facura ca poporul se erumpa in un lung si cutremuratori strigat de „se traiesca Maria Sa episcopol nostru Joan Metianu“ carele nu mai voea se incete.

Dupa potolirea strigarei Maria Sa cu lacrimi de bucuria in ochi, multiemi fiésca primire, si spuind, ca are se mearga de asta data mai de parte, multimea incepu mersul pe alta ulitia catra drumul mare, inse la scola romana numita scola lui Gebele siu o alta surprindere placuta intimpina pre Maria Sa, caci aieca Dl paroch Demetriu Popa prin o cuventare miscatore de inima gratula de nou pre Maria Sa. Dupa ce Maria sa cu cunoscutul lui tact fin multiemi si aci frumosa intimpinare, conductul incepu mersul seu acuma catra Seitin: la otar Maria Sa de nou multiamind popului l'roga se se intorca, inse acela cu o gura dise ca voiesce a-l petrece pana la otarul Seitinului

face visite pe la amicele ei, ajungand aceea ce a dorit, adeca; perderea voei rele; dar infatiesiarea Veronice, de nou o posomori.

Dupa ce si-a gatit toaleta a chemat pre Ella la sine.

— Pentru ce esci asia palid'a! o intreba privind ager in fatia ei.

— Eu mama?

Ella inrumeni; si puse man'a pe pept.

Da; asia fatia ai, ca si cum nu ai fi dormit toata noptea.

— Eri seara mi-a fost cam reu Am fost de tot singura, si de urit incepuse a me durea capul.

Prea de multe ori ti se uresce! Cugeti tu ca eu sum indatorata a ti tiené de urit?

Ella privea tacuta naintea ei.

Inca nici nu te-ai inbracat! Dora nu ti trebuie se si tie servitore separata!?

Asia esci de aspra astadi mama! Nainte de dejun m'am ocupat cu adunarea objectelor care nu le mai folosesc, — pe sem'a domnei Otterstein. Bieta muere si asia abia traesce. Si eri a plans cand mi-a povestit sortea ei. Sta cu totul singura si parasita in lume, cu copiii . . .

— Nu te privesce sortea femeii aceleia Ce ti-a vorbit eara eri seara cand ai cercetat'o in contra vointiei mele?

Ella se sparia de ochii cei ageri a mamei ei, si aceast'a ghici aceea ce dorea se scia

— Ce se mi fi povestit! raspunse Ella confusa, — a vorbit despre sine, despre copii, despre s'rtia ei, — ear despre tine o vorbit cu o mare iubire totdeuna . . .

— Cunosce iubirea aceasta! Si cu aceasta te opresc de a mai calca pragul locuintei ei. Veronica e falsa, ascunsa, si cugeta ca prin cle-

ceea ce si facu. La otarul comunei aceste'a multime de calareti si trasuri asteptau sosirea ospelui dorit si sosind aci dupa o scurta vorbire de bineventare Maria Sa incungiurat de calareti si urmat de nenumerate carutie ajunse in comuna romana Seitin unde au descalecat la casa bravului paroch si inspectore de scole Teodor Popoviciu.

Dupa ce sa inbracat a inceput servitiul divin si Maria Sa au santit biserica romana carea n'a fost avut inca binecuventarea arhierasca. Subdecursul liturgiei Presantia ta au tienut o cuventare prefrumosa carea nu o vor uita-o cei ce o au audit in veci. — Dupa finirea servitiului divin Maria Sa au facut visit'a la tota inteleginta din loc fara deschilnire de religione. Mas'a Dlui Popoviciu bogat provediuta, au facut fala gazdei precum si poporatiunei din comuna, care era pre fericita, ca pote avé de oște pre bunul nostru Episcop. Dela masa nau lipsit nici unul din intelegintia, si nici toastele frumose. —

Dupa amediadi Maria Sa a calatorit la Semla c spre a seversi vecernia dupa cum era pus in programul de caletoria. Aici la marginea otarului poporatiunea din Semla c fara deschilnire de confessiune si natiunalitate asepta cu nerabdare sosirea doritului oște Ajungend Maria Sa la maretul conduct de calareti si trasuri ce-l astepta, judele comunal Nicolae Julian, o destepa figura romana, pasind inaintea Mariei Sale prin o frumosa si binesimta vorbire bineventa pre Maria Sa, cu atata insufletire, incat Maria Sa s'a vedut oresi cumva patruns de adeverat'a iubire ce o manifestéza poporul cu gura propria fatia de densul. Dupa ce bunul parinte multiemi frumos'a intimpinare, maretul conduct, care nu voea se mai aiba capat, porninduse spre Semla c, Maria Sa ajunse in sat intre bubitul trescurilor si trasul clopotelor dela 5 bisericii alor cinci confessiuni. —

Ajungand in comuna a descalecat la casa Dlui paroch Nicolae Jonescu, aieca dupa bineventarea parintelui capelam D. Ganea tot intre sunetul clopotelor s'a dns la biserica, si a seversit vecernia — cetind rugaciunile de inge-

vetirea multa va scapa de sortea cea rea, meritata altcum. Inca de de mult mi-a causat mari neplaceri dar i le am iertat, pentru ca trebuie se fim compatimitori fatia de cei nefericiti. Dar vreu se se sfirsiasca tote. Veronica nu va mai veni in casa mea. Acuma dute si te inbraca! Ana Porsberg seri de pe scaun si iritata incepu a umbla prin chilia. Ella se simtia vinovata, si incepu a pasi spre odea ei.

— Peste o ora vei veni cu mine. Se nu me faci inse se te astept! striga Ana dupa ea.

— Trebuie se sciu ce i-a vorbit muerea aceea! dise ea pasind prin chilia. Feta e cu mult mai naiva si simpla decat se nu o spuna! . . . Porsberg eara e aici! . . . Confusa privi prin giaturile ferestrei, Feta e in etatea in care incepem a ne interesa de unele lucruri. Deca a audit ceva atunci va fi cu mult mai bine se o audia din gura mea. Persona acasta, care pe atunci era incrediuta mea mi pote rapi vedea din naintea fetei mele! Mai nainte amica mamei, apoi a fetei! . . . Si cine mi garanteaza ca nu va fi fatia de feta chiar asia de ascultatore si servila ca fatia de . . .

Capul domnei Porsberg era plin de cugete rele. Credea ca si-a castigat inimic secret, al carui influentia vatematore numai acuma o simtiesce. Da, cine o pote nega, ca femeea acasta, care in teneretiele ei ii cunoscea gandurile si simtiementele cele mai secrete, si i implinea orbisii tote dorintiele, — ca chiar femeea acasta, nu a tradat casul, pre care numai ea singura l'cunoscea afara de Ana? . . .

Cu buna seama rezultatul cugetarei continue a fost, ca casul acela numai acuma s'a infatiesiat naintea Anei nu in colore prea frumosa; ca numai acuma a cugetat la tradare, pana ce in teneretia, usiora fiind la minte nu gandeaa la urmarile rele.

nunchiere si dupa ee s'au gatit acestea esind Maria Sa pre anvon tienu poporului care nu mai pote incape in biserica o cuventare despre iubirea de aprópelui si nimicirea imparecherilor, care bantu-esc turm'a sa cuventatore din comun'a acést'a. —

A cést'a vorbire preminunata spuse cu cunoscuta oratoria a Mariei Sale, atat de tare au impresionat poporul incat, cand Maria Sa ii sfatuia, ca adeveratul scop al omului pre pamant este a iubi pre Ddiu si a pazi legea lui santa, éra cel ce nu iubesc pre deapropéle seu acela netienand legea nici pre Ddiu nu l'iubesc, si asia omul si-a perdat scopul adeverat pre pamant fara care nici cand fericire a avé nu pote, — atat de tare au miscat pre popor, incat audiai suspinele poporului patruns de adeverurile audite din gura adeveratului apostol a lui Cristos. Dupa seversirea lucrurilor religiose avend Maria Sa a asculta corul vocal al plugarilor din Semla c condus de zelusul invatiatoriu roman. Gregoriu Rosiu, timpul liber pana la inceperea concertului, Maria Sa l'folosi spre a da visit'a intelegintei din loc fara deschilnire de natiunalitate, si in mijlocul acestora n'a pregetat adeveratul nostru arhieru a cercetá si pre modelul de mama si pre otesa veduva Julian'a Jonescu soti'a reposatului paroch Petru Jonescu, causand prin acest pasiu o adeverata bucuria satenilor, vedind ei cum Presantia Sa episcopol roman respatesce adeveratele merite a cresterii si-a ingrigirei de mama buna — in lipsa carora crestini buni nici ca s'ar pote cresce. —

Sosind timpul concertului Maria Sa au ascultat productiunea corului vocal, esprimand inalta sa indestulare si multiemita bravului conducatoriu Gregoriu Rosiu si adeveratului spriginitoriu Nicolae Julian sfatuindu-i si incuragindui la munca si statornicia si pe viitoriu, — Pretotidenea insufletirea poporului era ne mai veduta si se areta prin semnele cele mai vedite, ca oștepe lor este preaiubit.

Pe la 10 ore sera Maria Sa petrecut de intrég'a poporatiune din Semla c s'au intors éraai

Porsberg s'a dus! Inpregiurarea acasta asia de inte a uitat'o. Porsberg s'a reintors! De ce nu a primit si scirea acést'a asia de indiferenta? De ce a atins'o asia de greu scirea aceasta? . . .

Si in diu'a acasta s'a nascut in ea dorul, de asi strange feta mai tare pe langa sine. Nu in interesul bunastarei seu a educarei acesteia, ci numai pentru a avea pe langa sine o fiintia catra care sa póta fi cu compatimire. O frica secreta a fost cuprins'o, dar singura nu scia ca de ce se teme! . . .

— Voiu vedé cum se póta! dise in demineatia acasta dupa ce si fini toalet'a — pana ce Ella inbracata de tot astepta neliniscita. A iritat'o cu totul inpregiurarea, ca astadi va puté esi din chilia!

Astadi mai putiena intielegere era intre ele ca mai nainte; Ana totdeuna gasca ceva de obiectionat la feta; dar pentru aceea cu bucuria interna privea la obrajii rumeni si frumosi ai fetei. Ella din partea ei tremurand privea la mama-sa. De ce a si vorbit Veronica? . . .

— De acuma nainte me vei acompania mai des! dise Ana asiedienduse in calea, langa feta ei. Dar te rog se te porti amesurat starei tale; pentru ca o sei ca privesc cu ochi ageri la noi.

Ella tacu. Din fatia mamei ei inca si acuma asia vedea, ca presentia ei nu e binevenita.

Ana Porsberg — cand dupa parerea ei si-a desbracat feta din hainele scurte, nu cugeta ca aceast'a de mult crescuse din ele. Si-a dus feta la preumblare; credea ca tote cate le va vedea Ella i se vor para noi si nu scia ca acést'a si fara scirea si voea mamei, cunoscea deja lumea forte bine.

(va urma.)

in Scitin unde era au salasluit la casa Dlui preot Teodor Popoviciu odihnind acolo pana demineta, cand apoi a calatorit mai departe la Nadla de aicea la Cena dul mic din Cena dul mic la Tornea si din Tornea la Batania, pretutindenea primit fiind cu usufetire ne mai audita si veduta, era Maria Sa prebunul nostru parinte pretutindenea a invetiati mangaeat si intarit pre credinciosi in cele dumnediesci.

Mare vedia ne-a facut noua romanilor visitarea acesta canonica a Mariei Sale Dlui episcop diecesan; multe bune si frumoase invetiaturi si poventie am invetiati noi din gura Mariei Sale.

Primesca Maria Sa bunul nostru episcop pentru fericirea ce ne a castigato prin visitarea acesta cele mai sincere multiamiri, ear noi rogam pre adeveratul Ddieu, ca se tiena pre bunul nostru episcop in deplina sanatate multi fericiti ani.

Primesce Dle redactore cea mai adeverata stima cu care me port fatia de Dta.

C. J.

Semlecanul

Escriere de ofert.

Birtul de la „Crucea alba“ cu casele de chiria Nro 3 din piati'a scolei in fabricul Timisiorei se dau inchiria dele 1-a noembrie c. n. 1885, pana la 1-a iulie c. n. 1887.

Birtul are jumetate drept de carciumarit adeca pentru bere si vinars; drep-

tul pentru venderea de vin trebuie se-si procure chiriasiul insusi.

Ofertele sigilate si prevediute cu va-diul de 10% sunt a se tramite pana la 15 iulie c. n. 1885 la 6 ore sera la subscri-sul, care la cerere va comunica si condi-tiunile celelalte.

Oferte sosite mai terdiu nu se vor considera.

Din siedinti'a comitetului parochial gr. or. roman dela sf. Ilie tienuta in Timisiore in 13/25 iunie 1885.

Petru Oprisiu
presiedinte

Burs'a de Budapesta.

(in 3 Iuliu 1885.)

Renta de aur ung. libera de dare 6%	94.10
Renta de aur ung. libera de dare 4%	98.60
Renta de chartia ung. 5%	92.80
Obligatiunile imprumutului dumului de fer ung. in argint 5%	146.75
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (I. emiss. 1869) 5%	98.--
Obligatiunile de stat ale drumului de fer oriental ung. (II. emiss. 1878) 5%	123.--
Obligatiunile de stat din 1876 de la drumul de fer orient. ung. in aur 5%	108.--
Obligatiunile rurale ungare 5%	102.50
Obligatiunile rurale ungare din 1868 cu clausula de sortire 5%	102.75
Obligatiunile rurale timisiane 5%	100.15

Obligatiunile rurale timisiane d. 1867 cu clausula de sortire 5% 101.50

Obligatiunile rurale transilvane 5% 101.25

Obligatiunile rurale croato-slavone 5% 101.--

Obligatiunile ung. pentru rescumperarea diecimii de vin 5% 97.50

Inprumutul de loteria ung 116.--

Loteria pentru regularea fisei si a Segediului 119.--

Renta de papir austriaca 82.50

Renta de argint 83.--

Renta de aur 108.--

Lozele statului din anul 1860 138.75

Banca austro-ung. 860.--

Banca de credit gen. ung. 287.25

Argint

Galbini cesaro reg. de valuta 5.85

Galbini austro ung. de cate 8 fl. v. a. 9.85

100 marce in bancnote imp. germ. 60.95

London 124.35

Preturile bucatelor

in Timisora, dupa cate o maja metrica

In 3 Iuliu n. 1885

Gratul, 73 de chilogram.	7 fl. 15 cr.	—	7 fl. 25 cr.
„ 74 „ „	7 „ 20 „	—	7 „ 40 „
„ 75 „ „	7 „ 30 „	—	7 „ 60 „
„ 76 „ „	7 „ 40 „	—	8 „ — „
„ 77 „ „	— „ — „	—	— „ — „
Secara	6 „ 30 „	—	6 „ 40 „
Orzul	6 „ 10 „	—	6 „ 30 „
Ovesul	6 „ 30 „	—	6 „ 50 „
Cucuruzul	5 „ 50 „	—	5 „ 60 „
Rapitia o maja metrica	10 „ 10 „	—	10 „ 20 „

Proprietariu, editor si redactor respondiabil:
Teodor V. Pacatian.

Mersul trenurilor calei ferate de stat austro-ungare.

(In valoare de la 1. Iunie 1885.)

Viena—Budapesta—Orsiova—Verciorova							Verciorova—Orsiova—Budapesta—Viena							Timisióra—Bazias														
Kilom.	Statiunele	Tren. Expr.		Tr. acc.		Tr. d.		Tr. acc.		Tr. d.		Kilom.	Statiunele	T. Exp.		Tr. d.		Tr. acc.		Kilom.	Statiunele	Tr. de pers.		T. mixt				
		Or	cl. I*	1	2.	cl. I-III	cl. I-II	cl. I-III	cl. I-II	cl. I-III	cl. I-III			cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III			cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	
—	Viena pleca	11	20	8	—	9	—	4	30	9	25	—	Verciorova pl.	12	04	5	30	6	2	—	Timisióra [sos] pl.	5	45	4	50	8	20	
278	Budapest'a sosesece	6	9	1	44	5	27	10	10	5	25	6	Orsiova „	12	10	4	20	7	05	—	34	Voitek „	6	6	6	2	10	47
—	Budapest'a pl.	6	20	—	—	6	15	10	40	7	40	25	Baile Erbulane „	12	44	5	55	7	56	—	75	Versietiu „	7	64	7	40	1	54
350	Czegled sos.	—	—	—	—	8	34	12	04	9	35	29	Mebadia „	—	—	3	8	—	—	—	95	Jasenova „	8	38	8	50	4	26
—	Czegled pl.	—	—	—	—	8	38	11	25	9	50	57	Porta orient „	—	—	6	21	8	50	Tr. o. N. 14	121	Bazias sos	8	54	9	20	4	58
468	Szegedin pl.	10	36	—	—	12	44	2	2	1	23	96	Caransebesiu sos.	—	—	7	32	9	52	cl. I-III	—	—	—	—	—	—		
580	Timisióra [Jos.] sos.	1	6	—	—	4	12	4	50	4	20	135	Caransebesiu pl.	—	—	7	37	9	45	3 6., 45 m.	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	194	Lugosiu „	—	—	8	33	10	41	5 6., 23 m.	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Timisióra [Jos.] sos.	5	16	10	4	11	37	8 6., — m.	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
640	Timisióra pl.	12	24	10	5	3	50	4	45	4	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
679	Lugosiu pl.	—	—	11	43	8	40	6	11	6	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	Caransebesiu sos.	—	—	—	—	10	37	7	6	7	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
718	Caransebesiu pl.	—	—	—	—	5	30	7	9	7	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
746	Porta orient pl.	—	—	—	—	8	52	8	12	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
750	Mehadia pl.	—	—	—	—	10	35	—	—	9	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	Baile Erulane pl.	5	41	—	—	10	52	9	41	9	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	Orsiova pl.	3	50	—	—	11	48	10	07	10	07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
774	Verciorova sos.	6	01	—	—	—	—	—	10	28	10	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

*] Acest tren express spre Orient merge numai Marti'a si Sam'za'ta.

**] Acest tren express merge numai Mercuri- Joi- si Dumineca- Luni

Voitek—Bocsi'a				Valkany—Perjamos				Jasenova—Oravitia—Anina							
Kilom.	Statiunele	Tren mixt		Tren mixt		Kilom.	Statiunele	Tren mixt		Tren mixt		Kilom.	Statiunele	Tren mixt	
		cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III			cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III	cl. I-III				
—	Voitek pleca	7.20	dim.	6.10	dim.	—	Valkany pleca	2.35	dim.	—	—	—	Jasenova pleca	8.15	dim.
47	Bocsi'a mont. sos	10.16	„	8.16	ser'a	44	Perjamos sos	4.45	„	—	—	38	Oravitia sos	11.45	„
—	Bocsi'a—Voitek	—	—	—	—	—	Perjamos—Valkany	—	—	—	—	72	Anina sos	3.23	d. a.
—	Bocsi'a montana pleca	4.—	„	5.—	dim.	—	Perjamos pleca	—	—	10.30	dim.	—	Anina pleca	—	—
47	Voitek sos	6.20	„	7.46	ser'a	44	Valkany sos	—	—	12.36	„	—	Oravitia pleca	3.20	dim.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	Jasenova sos	4.46	„
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Anina sos	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Oravitia sos	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Jasenova sos	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Anina pleca	11.15	dim.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Oravitia pleca	3.30	d. m.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Jasenova sos	5.27	ser'a

Arad—Timisióra				Timisióra—Arad			
Statiunele	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane	Statiunele	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Aradul-nou	8.36	6.26	12.54	Mercizifalva	6.40	1.16	5.56
Nemet-Sagh	8.54	6.51	1.19	Orezifalva	6.51	1.34	6.16
Vinga	9.13	7.28	1.50	Vinga	7.08	2.04	6.50
Orezifalva	9.25	7.49	2.12	Nemet-Sagh	7.20	2.25	7.11
Mercizifalva	9.36	8.09	2.30	Aradul-nou	7.40	2.54	7.44
Timisióra	10.32	8.58	3.15	Arad	7.50	3.10	8.—

Nota: Numerii cursii insemneza orele de nopte, adeca dela 6 ore sera pana la 6 ore dim. — Tr. acc. — tren accelerat. Tr. d. Pers. — tren de persoane. Tr. m. — tren mixt. Tr. o. tren omnibus. cl. class. o. — ora. m. — minuta. Kilom. — distantia in kilometri.

Materie pentru haine

din lana trainica

socotind pentru un barbat de statura mijlocia.

e destul 3.10 metre la un rend de haine	}	4 fl. 96 cr.	din lana de oaie;
		8 „ — „	din lana mai buna de oaie;
		10 „ — „	din lana fina de oaie;
		12 „ 40 „	din lana de tot fina de oaie.

Plaiduri de caletoria darabul fl. 4. 5. 8 pana la 12. Haine foarte fine, pantaloni, paltoane de portat si pentru ploaie, din stofe diferite. Tüffl, Lode, Comis, Cammgarn, Cheviots, Tricots carpe pentru dame, Peruviens, Dosking se afla la

Joh. Stikarofsky,

deposit de fabrica in Brünn.

intemeiat

— la 1866. —

Modele franco.

Pentru croitori cartile de modele nefrancate.

Trimiteri cu rambursa preste 10 fl. gratuit.

Am un deposit de stofa in valoare permanenta preste fl. 150,000.

Este lucru natural ca reman bucati de cate 1 pana la 5 metri ca rest din vinderea lor, de aceea asemenea remasitie trebuie se le vend in pretiu de tot moderat.

Fie-care om cu mintea intreaga va vedea, ca asemenea remasitie nu se pot trimite ca modele, caci fiind a se trimite aceste in sute de locuri, remasitele n'ar ajunge, este deci inselatoria a dice, ca firmele cu stofe trimit modele din resturi, caci modelele sunt din stofe. ear nu din remasitie.

De aci se poate esplica pentru ce se fac asemenea scornituri.

Remasitiile cari nu convin se reprimesc in schimb sau se rescumpera cu bani.

Corespontentie se primesc in limbele: germana, ungureasca, bohema, polona, taliana si francesca.